

**PODATKI IZ POROČILA O DELU URADA REPUBLIKE
SLOVENIJE ZA PREPREČEVANJE PRANJA DENARJA
ZA LETO 2010**

Ljubljana, julij 2010

1 UVOD

Zakon o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma (Ur. l. RS, št. 60/07 in 19/10, v nadaljnjem besedilu ZPPDFT) v 72. členu določa, da mora Urad RS za preprečevanje pranja denarja (v nadaljevanju Urad) najmanj enkrat letno o svojem delu poročati Vladi Republike Slovenije.

Poročilo o delu Urada za leto 2010 je že šestnajsto poročilo Vladi RS, nanaša pa se na obdobje od dne 1. 1. 2010 do dne 31. 12. 2010. Navedeno obdobje je glede statističnih in drugih številčnih podatkov prikazano posebej, zaradi primerjav med leti pa so v poročilu in v prilogah podani tudi določeni podatki iz prejšnjih obdobj.

Sistem odkrivanja pranja denarja je z uveljavitvijo preventivnih zakonov o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma¹ ter z ustanovitvijo uradov za preprečevanje pranja denarja, ki so po svetu nastali pred 20 leti, namenil pomembno vlogo tudi zavezancem (finančnim in nefinančnim institucijam) in uradom za preprečevanje pranja denarja. Mednarodno uveljavljen izraz za te urade je *Financial Intelligence Unit – FIU*, oziroma v prevodu »finančna obveščevalna enota«, kar poenostavljeno pomeni, da je ena od njegovih nalog pošiljanje finančnih in drugih obveščevalnih podatkov pristojnim organom. Ta naloga urada je razvidna tudi iz definicije že omenjene Projektne skupine za finančno ukrepanje – FATF², po kateri so uradi za preprečevanje pranja denarja »**osrednji državni organ za sprejemanje, analiziranje in obveščanje pristojnih organov o sumljivih transakcijah in drugih morebitnih podatkih o pranju denarja ali financiranju terorizma**«.

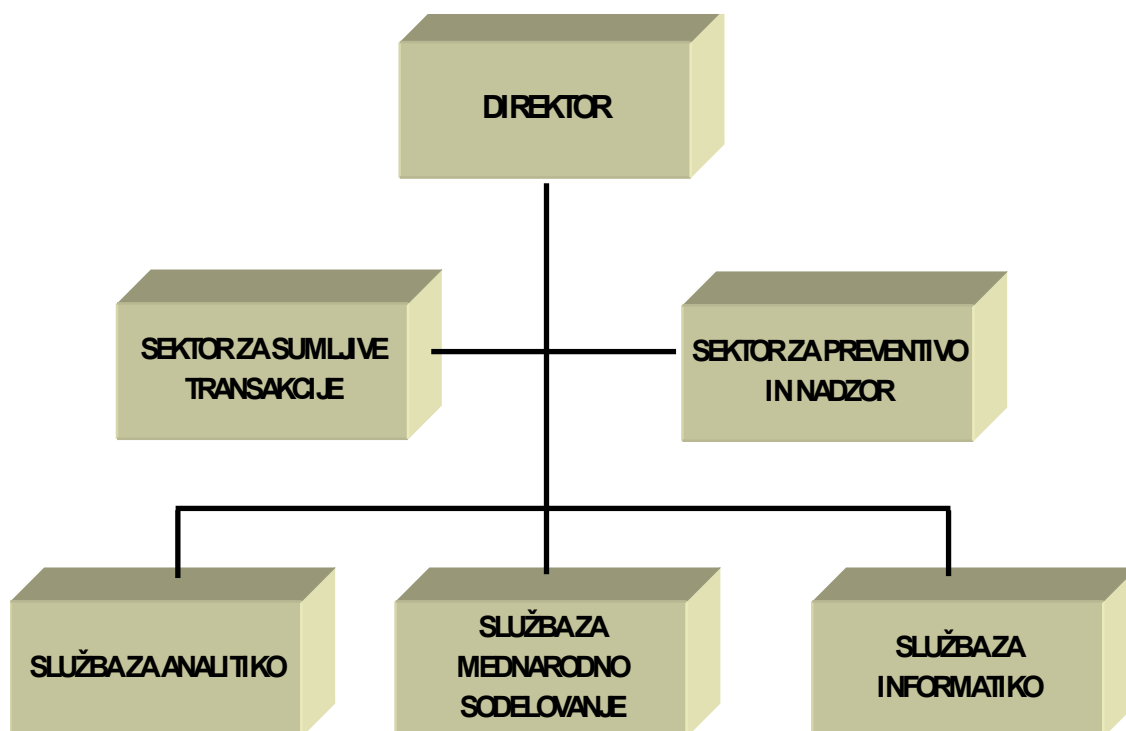
Glede na organizacijsko obliko se uradi po svetu delijo na administrativne, policijske, tožilske/sodne in hibridne vrste, največ je prvih (v skoraj polovici držav članic EU). Tudi naša država se je odločila za administrativni tip urada, ki nima policijskih pooblastil, s čemer je poleg odkrivanja poudarjena tudi njegova vloga pri preprečevanju³ pranja denarja in financiranja terorizma. Prednost takih uradov je v možnosti razvijanja zaupanja in sodelovanja urada s finančnimi institucijami, posebno z bankami. Urad je torej administrativni organ v sestavi Ministrstva za finance in deluje v vlogi posrednika med institucijami finančnega sistema na eni, ter organi odkrivanja in pregona kaznivih dejanj na drugi strani. V skladu s pooblastili analizira sporočene sumljive transakcije, ki mu jih sporočajo zavezanci in če pri tem ugotovi razloge za sum pranja denarja ali financiranja terorizma, ali drugih kaznivih dejanj, zbrane podatke kot obvestilo ali informacije pošlje v nadaljnjo obravnavo pristojnim organom, kakršna sta pri nas policija in tožilstvo. V zvezi z obvestili Urada policiji/tožilstvu je pomembno vedeti, da gre za obveščevalne podatke, ki vsebujejo občutljive finančne podatke, in ne za kazenske ovadbe v smislu Zakona o kazenskem postopku (ZKP).

¹ Kaznivo dejanje pranja denarja je bilo v naši nacionalni zakonodaji uzakonjeno v Kazenskem zakoniku leta 1995. Istega leta je pričel veljati tudi prvi zakon o preprečevanju pranja denarja in bil Ustanovljen Urad RS za preprečevanja pranja denarja.

² Projektna skupina za finančno ukrepanje (Financial Action Task Force - FATF) je vodilno mednarodno telo za boj proti pranju denarja in financiranju terorizma, ki postavlja mednarodne standarde na tem področju (49 priporočil FATF). Deluje pod okriljem OECD vendar ni njegovo telo. Slovenija ni članica te skupine predvsem zaradi strateške odločitve FATF, da za stalne članice sprejme le še redke države (ob upoštevanju največje možne velikosti FATF, enakomerne geografske zastopanosti držav članic in pomembnosti, oziroma moči posameznega gospodarstva).

³ Naloge Urada, ki se nanašajo na preprečevanje pranja denarja in financiranja terorizma so predlaganje sprememb predpisov, pripravljane smernic za zavezance, sodelovanje pri pripravi seznama indikatorjev za prepoznavanje sumljivih transakcij, sodelovanje pri strokovnem usposabljanju zavezancev, spremljanje tipologij in trendov.

Organizacijske shema Urada

2 DELO URADA NA PODROČJU GOTOVINSKIH TRANSAKCIJ

Urad od organizacij, ki so navedene v 4. členu ZPPDFT, prejema podatke o vseh gotovinskih transakcijah nad 30.000 EUR, od carinskih organov pa prejema podatke o prenosih gotovine v vrednosti nad 10.000 EUR čez slovenski del meje Evropske Skupnosti na podlagi Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o kontroli gotovine ob vstopu v Skupnost ali izstopu iz nje.

2.1 GOTOVINSKE TRANSAKCIJE NAD 30.000 EUR

V letu 2010 je Uradu sporočilo gotovinske transakcije nad 30.000 EUR 39 različnih organizacij. Uradu je bilo na predpisanih obrazcih sporočeno **15.412 gotovinskih transakcij**, izvršenih v letu 2010, katerih skupna vrednost je znašala **1.197.785.163 EUR**. Vrednost gotovinskih transakcij se je v primerjavi z letom 2009, ko je Urad prejel 16.849 obrazcev o gotovinskih transakcijah v skupni vrednosti 1.106.542.937 EUR, povečala za 8,3 %. V skupnem številu sporočenih gotovinskih transakcij za leto 2010 je bilo 64,4 % transakcij izvršenih za fizične osebe (v letu 2009 jih je bilo 66,5 %), 33,1 % transakcij za domače pravne osebe in osebe, ki opravljajo samostojno dejavnost (v letu 2009 jih je bilo 31,6 %) in 2,4 % transakcij za tuje pravne osebe (v letu 2009 jih je bilo 1,9%).

Po uveljavitvi novega zakona in podzakonskih aktov, ki so na novo uredili sporočanje podatkov o gotovinskih transakcijah Uradu (meja za sporočanje podatkov o gotovinskih transakcijah se je iz 20.000 EUR povečala na 30.000 EUR), število sporočenih gotovinskih transakcij stalno upada, in sicer je v obdobju 2008 – 2010 upadlo za skupno 36,8 %, medtem, ko je v istem obdobju njihova povprečna višina narasla za 12,8%. Iz navedenega je razvidno, da se pri finančnih institucijah izvaja vedno manj gotovinskih transakcij nad 30.000 EUR, vendar je vrednost teh transakcij v povprečju vedno višja. Podrobnejši pregled števila gotovinskih transakcij je prikazan v Tabeli 1.

Tabela 1: Število in delež gotovinskih transakcij nad 30.000 EUR v obdobju 2009 - 2010 po prijaviteljih

Organizacije	2009		2010		Indeks
	Število	Delež	Število	Delež	
Banke	14.757	87,6%	13.494	87,6%	91
Pošta	810	4,8%	811	5,3%	100
Igralnice	863	5,1%	726	4,7%	84
Hranilnice	265	1,6%	247	1,6%	93
Igralni saloni	149	0,9%	130	0,8%	87
HKS	2	0,0%	3	0,019%	150
Menjalnice	-	-	1	0,006%	-
Skupaj gotovinske transakcije	16.846	100,0%	15.412	100,0%	91

2.2 PRENOSI GOTOVINE V VREDNOSTI NAD 10.000 EUR ČEZ MEJO EVROPSKE SKUPNOSTI

V skladu z 73. členom ZPPDFT morajo carinski organi najpozneje v treh dneh Uradu sporočiti podatke o prijavi vnosa ali iznosa gotovine v vrednosti 10.000 EUR ali več pri vstopu v Skupnost ali izstopu iz nje. V letu 2010 je bilo na slovenskem delu meje Skupnosti prijavljenih in s strani carinskih organov odkritih neprijavljenih prenosov gotovine čez mejo manj kot v letu 2009. Podatke o prijavljenih in odkritih neprijavljenih prenosih gotovine po posameznih vrstah subjektov čez mejo Skupnosti v nadaljevanju prikazujemo v Tabelah 2 in 3.

Tabela 2: Število vseh prijavljenih in neprijavljenih prenosov gotovine čez mejo Skupnosti v obdobju 2009 – 2010

Lastnik gotovine	Leto 2009			Leto 2010			Indeks
	Vnos	Iznos	Skupaj	Vnos	Iznos	Skupaj	
Banke	88	0	88	1	0	1	-
Domača podjetja	11	3	14	7	1	8	57
Tuja podjetja	7	2	9	1	1	2	22
Fizične osebe	163	68	231	182	65	247	107
Skupaj (brez bank)	181	73	254	190	67	257	101
Skupaj	269	73	342	191	67	258	75

Iz podatkov v Tabeli 2 je razvidno, da se je v letu 2010 število vseh prenosov gotovine čez mejo v vrednosti nad 10.000 EUR v primerjavi s prejšnjim letom zmanjšalo za 25 %.

Tabela 3: Število vseh neprijavljenih prenosov gotovine čez mejo Skupnosti v obdobju 2009 – 2010

Lastnik gotovine	Leto 2009			Leto 2010			Indeks
	Vnos	Iznos	Skupaj	Vnos	Iznos	Skupaj	
Domača podjetja	0	0	0	0	1	1	
Tuja podjetja	0	0	0	1	0	1	
Fizične osebe	12	10	22	6	3	9	41
Skupaj	12	10	22	7	4	11	50

Iz tabele 3 je razvidno, da se je število odkritih primerov kršitve obveznosti prijave prenosa gotovine čez mejo Skupnosti v letu 2010 glede na predhodno leto 2009 prepolovilo, in sicer je bilo v 2010 odkritih 11 takšnih primerov, v predhodnem letu pa je bilo takšnih primerov 22.

3 DELO URADA NA PODROČJU SUMLJIVIH TRANSAKCIJ

Urad od zavezancev, navedenih 4. členu ZPPDFT (organizacij iz 1. odstavka 4. člena ZPPDFT ter odvetnikov, odvetniških družb in notarjev iz 2. odstavka 4. člena ZPPDFT), prejema podatke o sumljivih transakcijah ne glede na višino zneska in podatke o osebah, v zvezi s katerimi so podani razlogi za sum pranja denarja ali financiranja terorizma. Urad lahko začne nekatere zadeve obravnavati tudi na podlagi pobud določenih državnih in inšpekcijskih organov navedenih v 60. členu ZPPDFT ter na podlagi sporočenih dejstev borze in Klirinško depotne družbe d.o.o. v skladu s 74. členom ZPPDFT in nadzornih organov navedenih v 89. členu ZPPDFT. Poleg tega Urad na podlagi 64. in 65. člena ZPPDFT prejema določene podatke od sorodnih organov iz tujine ter preverja evidenco gotovinskih transakcij ter evidenco prenosov gotovine preko meja Skupnosti, ki prav tako lahko služijo kot osnova za pričetek zbiranja podatkov o sumljivih transakcijah, premoženju ali osebah.

ZPPDFT v drugem odstavku 53. določa, da Urad sprejema, zbira, posreduje in analizira podatke in informacije na podlagi ZPPDFT, v členih 61 in 62 pa Urad pooblašča, da v primerih, ko presodi, da so pri transakcijah podani razlogi za sum pranja denarja ali financiranja terorizma ali drugih, v 62. členu naštetih kaznivih dejanj, o tem obvesti pristojne organe.

3.1 ZADEVE, PRI KATERIH SO PODANI RAZLOGI ZA SUM PRANJA DENARJA IN FINANCIRANJA TERORIZMA

V Uradu smo leta 2010 v skladu z določili ZPPDFT odprli **233 novih zadev**. Od tega so bili pri 231 zadevah podani nekateri razlogi za sum storitve kaznivega dejanja pranja denarja po 245. členu KZ-1, medtem ko so bili pri 2 zadevah podani nekateri razlogi za sum storitve kaznivega dejanja financiranja terorizma po členu 109 KZ-1. Skupno smo v Uradu v obdobju 1995 - 2010 prejeli v obravnavo že 1918 tovrstnih zadev.

3.1.1 Prijavitelji

Podrobnejše podatke o prijaviteljih sumljivih transakcij in oseb, na podlagi katerih smo v Uradu leta 2010 odprli in obravnavali posamezne zadeve, prikazujemo v Tabeli 4 (skupaj s primerjalnimi podatki za obdobje 2005 - 2010). V Tabeli 4 so zajeti tisti prijavitelji, ki so izrecno določeni v ZPPDFT, saj Urad v skladu z določilom 53. člena tega zakona samo na podlagi takih zaznav lahko začne obravnavati določeno zadevo in uporabljati svoja pooblastila.

Tabela 4: Število in delež zadev po prijaviteljih v obdobju 2005 - 2010

PRIJAVITELJI	2005	2006	2007	2008	2009	2010
1. SUMLJIVE TR PO 38. ČLENU ZPPDFT	81	127	164	193	160	176
	69,80%	77,90%	85,40%	77,82%	80,40%	75,54%
Banke	75	123	157	175	151	164
Hranilnice	1	2	5	13	4	5
Pošta		2	2	2	2	1
BPH in DZU	2			1		1
Leasing	2					1
Turistične agencije in zavarovalnice	1					
Revizorji in računovodje				2		1
Prireditelji iger na srečo					3	
Zlatarji						2
Nepremičninske agencije						1
2. SUMLJIVE TR PO 49. ČLENU ZPPDFT	0	0	1	2	3	2
	0,00%	0,00%	0,50%	0,81%	1,51%	0,86%
Notarji			1			1
Odvetniki				2	3	1
3. POBUDE PO 60. ČLENU ZPPDFT	10	16	7	13	23	24
	8,60%	9,80%	3,60%	5,24%	11,56%	10,30%
Ministrstvo za notranje zadeve - UKP	6	10	5	8	15	18
Državno tožilstvo	3	4		1		2
Ministrstvo za finance - CURS	1	2		4	2	1
Komisija za preprečevanje korupcije			2		1	3
SOVA					5	
4. SPOROČ. DEJSTEV PO 89. ČLENU ZPPDFT	4	2	3	3	0	6
	3,40%	1,20%	1,60%	1,21%	0,00%	2,58%
ATVP				1		
Ministrstvo za finance, DURS	1	2	3	2		2
Tržni inšpektorat						1
Banka Slovenije	3					3
5. URAD IZLOČIL IZ EVIDENCE GT IN PRENSOV GOTOVINE PREKO MEJA SKUPNOSTI	10	8	6	27	3	4
	8,60%	4,85%	3,10%	10,89%	1,51%	1,72%
6. URADI TUJIH DRŽAV	11	12	11	10	10	21
	9,50%	7,27%	5,70%	4,03%	5,03%	9,01%
SKUPAJ	116	165	192	248	199	233

Iz Tabele 4 je razvidno, da so med vsemi zavezanci Uradu največ prijav sumljivih transakcij posredovale **organizacije iz 1. odstavka 4. člena ZPPDFT na podlagi 38. člena ZPPDFT** med njimi pa izstopajo **banke**, ki Uradu vsako leto posredujejo največje število transakcij, v zvezi s katerimi obstajajo razlogi za sum pranja denarja. Omenjeni trend je bil zaznan tudi v letu 2010, saj je bilo od vseh 233 odprtih zadev, kar 164 transakcij sporočenih s strani bank, kar znaša 70,38 % delež vseh prijav. V zvezi s sumljivimi transakcijami ugotavljamo, da smo v letu 2010 prejeli tudi nekaj prijav s strani nefinančnih organizacij (zlatarji, odvetniki, notarji, nepremičninska agencija).

Od vseh odprtih zadev sta bili le 2 povezani z razlogi za sum storitve kaznivega dejanja financiranja terorizma. Eno od teh zadev je Urad pričel obravnavati na lastno pobudo in eno na pobudo UKP MNZ.

3.1.2 Število in dinamika odprtih in zaključenih zadev

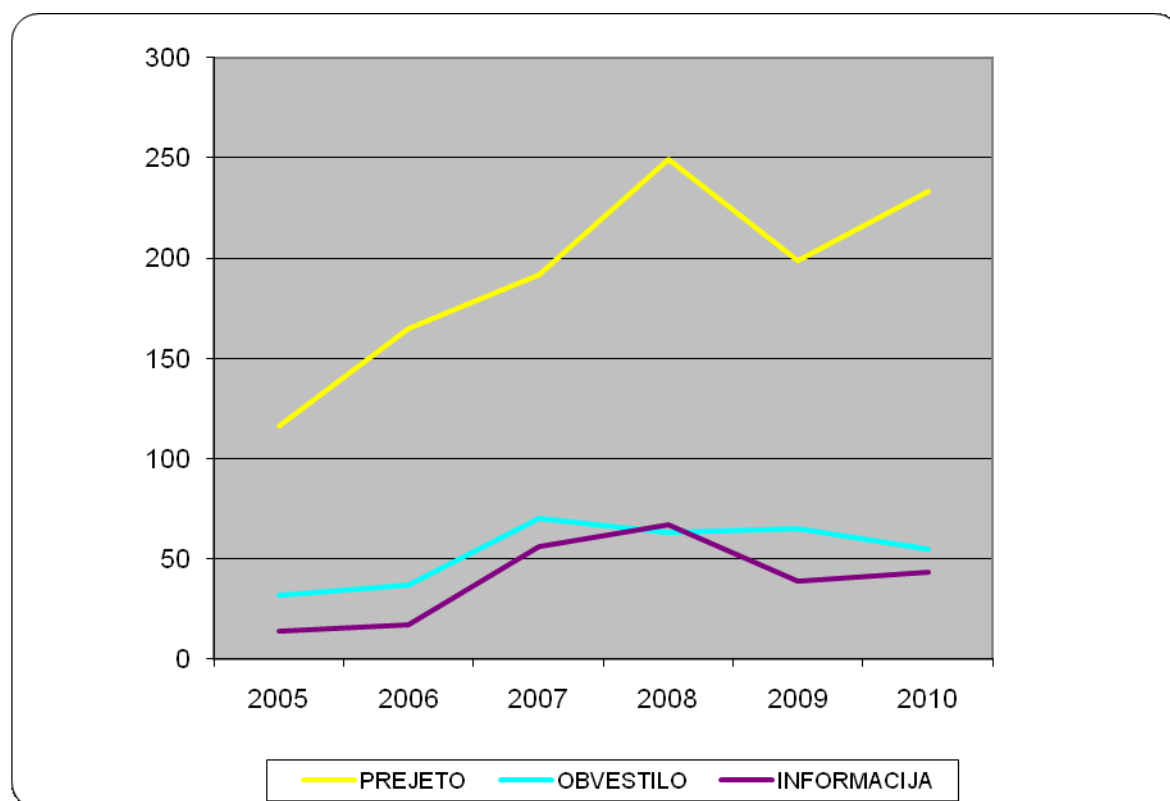
V nadaljevanju v Tabeli 5 prikazujemo število odprtih in zaključenih zadev v obdobju 2005 - 2010, torej prirast in zaključevanje zadev, ki jih je Urad obravnaval zaradi razlogov za sum storitve kaznivega dejanja pranja denarja in financiranja terorizma.

Tabela 5: Pregled odprtih in zaključenih zadev v Uradu v obdobju 2005 – 2010

LETO	PREJETO	OBVESTILA	INFORMACIJE	ZAKLJUČENO V URADU	ZAKLJUČENO SKUPAJ
2005	116	32	14	58	104
2006	165	37	17	51	105
2007	192	70	56	59	185
2008	248	63	67	61	191
2009	199	65	39	111	215
2010	233	55	43	109	207
Skupaj	1153	322	236	449	1007

Iz tabele je razvidno, da je leta 2010 Urad odprl 233 novih zadev in zaključil 207 zadev. V Grafu 1 so po letih prikazani podatki o številu prejetih zadev v razmerju do števila rešenih zadev, podanih obvestil o sumljivih transakcijah in informacij v obdobju 2005 – 2010.

Graf 1: Prikaz števila vseh prejetih zadev in rešenih zadev ter posredovanih obvestil o sumljivih transakcijah in informacij v obdobju 2005 - 2010

Glede na podatke iz prejšnjih let lahko ugotovimo, da se je število prejetih zadev od leta 2005 do leta 2008 vseskozi povečevalo. V letu 2009 se je, po dolgem času, število prejetih zadev glede na prejšnje leto zmanjšalo iz 248 novih zadev odprtih v letu 2008 na 199 v letu 2009, v letu 2010 pa je **pripad novih zadev zopet narasel na 233 ali za 17%**. V nadaljevanju poročila navajamo podatke o zadevah, ki smo jih v obliki obvestil in informacij posredovali v nadaljnjo obravnavo pristojnim organom.

3.1.3 Zadeve, posredovane UKP MNZ in/ali državnemu tožilstvu zaradi ugotovljenih razlogov za suma storitve kaznivega dejanja pranja denarja po členu 245 KZ-1

Med zaključenimi zadevami je Urad tiste zadeve, pri katerih je z dodatnim zbiranjem in analizo podatkov ugotovil, da obstajajo nekateri razlogi za sum storitve kaznivega dejanja pranja denarja, skupaj z dokumentacijo na podlagi 61. člena ZPPDFT odstopil v nadaljnjo obravnavo UKP MNZ, v nekaterih primerih pa tudi pristojnemu državnemu tožilstvu.

Leta 2010 je Urad na UKP MNZ in/ali na državno tožilstvo zaradi suma storitve kaznivega dejanja pranja denarja posredoval 52 zadev v obliki 43 obvestil o sumljivih transakcijah, oziroma 25,1% od vseh v letu 2010 zaključenih zadev. Razlog, da je število zadev večje od števila poslanih obvestil je v tem, da so nekatera obvestila vsebovala več med seboj povezanih zadev. Poleg omenjenih obvestil o sumljivih transakcijah, smo leta 2010 na UKP MNZ in/ali državnemu tožilstvu posredovali tudi 5 dopolnitev že podanih obvestil o sumljivih transakcijah.

Urad v okviru pooblastil, ki jih ima pri odkrivanju razlogov za sum storitve kaznivega dejanja pranja denarja ne more zagotovo ugotoviti, katero predhodno kaznivo dejanje je bilo storjeno, vendar lahko, glede na zbrane podatke o okoliščinah transakcij oceni, katero predhodno kaznivo dejanje je bilo najverjetneje storjeno. Med predhodnimi kaznivimi dejanji, iz katerih najverjetneje izvira umazan denar, je bilo v letu 2010, podobno kot v letih 2005 – 2009, zaznanih največ kaznivih dejanj zlorabe položaja ali zaupanja pri gospodarski dejavnosti po členu 240 KZ-1 in davčne zatajitve po 249. členu KZ-1. V podanih obvestilih o sumljivih transakcijah smo, poleg navedenih predhodnih kaznivih dejanj, kot verjetna, zaznali še predhodna kazniva dejanja velike tatvine po 205. členu KZ-1, goljufije po 211. členu KZ-1, prepovedane proizvodnje in prometa s prepovedanimi drogami po členu 186 KZ-1, poslovne goljufije po členu 234a KZ ter nedovoljenega organiziranja iger na srečo po 234b KZ, v nekaj primerih pa nismo mogli sklepati, katero predhodno kaznivo dejanje je bilo najverjetneje storjeno.

3.1.4 Zadeve, posredovane UKP MNZ in/ali državnemu tožilstvu zaradi suma storitve kaznivega dejanja financiranja terorizma po členu 109 KZ-1

Kot smo že navedli je Urad v letu 2010 prejel v obravnavo tudi 2 zadevi, pri katerih so obstajali razlogi za sum storitve kaznivega dejanja financiranja terorizma po členu 109 KZ-1. Obe zadevi sta tudi bili zaključeni v letu 2010, vendar se nakazani sumi niso potrdili zato smo obe zadevi zaključili v Uradu.

Smo pa na Uradu eno zadevo, ki smo jo pričeli obravnavati zaradi sumov pranja denarja, posredovali Policiji in SOVI zaradi ugotovljenih razlogov za sum storitve kaznivega dejanja financiranja terorizma po členu 109 KZ-1.

3.1.5 Zadeve, posredovane UKP MNZ in drugim pristojnim državnim organom zaradi suma storitve drugih kaznivih dejanj

Leta 2010 je Urad na podlagi 62. člena ZPPDFT, v zadevah, pri katerih so bili ugotovljeni razlogi za sum storitve drugih kaznivih dejanj, posredoval pristojnim organom **43 zadev, ki smo jih opisali v 34 pisnih informacijah (ali 20,8 % od vseh v letu 2010 zaključenih zadev), skupaj v celotnem obdobju od leta 2001 (od 25. 10. 2001, ko je začel veljati ZPPDen-1, Urad lahko posreduje pristojnim organom tudi informacije za druga kazniva dejanja razen pranja denarja).** Glede na vrsto ugotovljenih kaznivih dejanj smo informacije posredovali naslednjim pristojnim državnim organom:

- UKP MNZ in DURS (21 informacij),
- samo na UKP MNZ (11 informacij),
- samo na DURS (2 informaciji).

Večina informacij se je nanašala na sum storitve kaznivega dejanja davčne zatajitve po členu 249. KZ-1 in/ali zlorabe položaja ali zaupanja pri gospodarski dejavnosti po členu 240 KZ-1, za razliko od prejšnjih let pa se je močno povečalo število informacij, ki so se nanašale na sume storitve kaznivih dejanj goljufije po členu 211 KZ-1 (14), ter po eno informacijo zaradi sumov storitve organiziranja denarnih verig in

nedovoljenih iger na srečo po členu 212. KZ-1, kaznivega dejanja ponarejanja listin po členu 251 ter neupravičene proizvodnje in prometa s prepovedanimi drogami po členu 186 KZ-1.

V zvezi z informacijami, ki smo jih v letu 2010 posredovali DURS in povratnimi informacijami DURS ugotavljamo, da ima Urad pomembno vlogo tudi na področju odkrivanja kaznivih dejanj davčnih zatajitev, predvsem zatajitev davka na dodano vrednost (DDV). Urad lahko na podlagi sporočenih prijav sumljivih transakcij, v fazi ko še niso podane kazenske ovadbe, uspešno pripomore k pravočasnemu in hitremu odkrivanju družb tipa »missing trader« in z njimi povezanimi kaznivimi dejanji. Ravno hitro odkrivanje in ukrepanje pristojnih organov pa je bistven dejavnik preprečevanja in odkrivanja takšnih dejanj, saj so družbe tipa »missing trader«, zaradi izogibanja davčnemu nadzoru, običajno ustanovljene le za kratek čas, največkrat za obdobje nekaj mesecev, njihov glavni cilj je v čim krajšem času ustvariti čim večji promet in zatajiti čim večje vsote DDV, ki niso nikoli odvedene DURS.

3.1.6 Vrednost začasno zavarovanega premoženja v zadevah s področja pranja denarja

V nadaljevanju v Tabeli 6 prikazujemo podatke o številu zadev s področja pranja denarja, v katerih je sodišče v obdobju 2006 – 2010 v različnih fazah kazenskega postopka odredilo začasno zavarovanje zahtevka za odvzem premoženjske koristi, ki se varuje oziroma vrednost tega premoženja.

Tabela 6: Pregled začasno zaseženega denarja v obdobju 2006 - 2010, po valutah

Leto	EUR	USD	GBP
2006	1 x nepremičnina		
2007	4.767.503	60.345	7.500
2008	1.925.828		
2009	3.225.415		
2010	45.422.163	1.107.000	
Skupaj	55.340.909	1.167.345	7.500
Skupaj v EUR	56.223.252		

Iz tabele 6 je razvidno, da je v obdobju 2006 - 2010 odredila zaseg oziroma začasno zavarovanje zahtevkov za odvzem premoženjske koristi v skupni vrednosti **56.223.252 EUR⁴**. Začasno zavarovanje se je nanašalo na skupaj 28 fizičnih in 7 pravnih oseb v 19 zadevah v zvezi z utemeljenimi sumi storitve kaznivega dejanja pranja denarja. Po posameznih letih so sodišča navedeni ukrep odredila leta 2006 v eni zadevi, leta 2007 v treh zadevah, leta 2008 v dveh zadevah, leta 2009 v petih zadevah in tudi leta 2010 v osmih zadevah.

Samo v letu 2010 so sodišča na predlog tožilstev začasno zavarovala premoženje v skupni višini **45.422.163 EUR, kar predstavlja znatno povečanje glede na prejšnja leta**. Začasno zavarovanje se nanaša na 10 fizičnih oseb in 5 pravnih oseb, ki jih tožilstvo zaradi utemeljenih sumov storitve kaznivega dejanja pranja denarja obravnava v 8 zadevah. Natančnega zneska začasno zavarovanega premoženja ni mogoče podati, saj nekateremu premoženju, katerega vrednost je neznana oziroma se spreminja. V nekaterih primerih se namreč odredbe sodišč o začasnem zavarovanju nanašajo tudi na nepremičnine, deleže družb ali vrednostne papirje, katerih vrednost se neprestano spreminja, kot tudi vrednostne papirje, ki ne kotirajo na ljubljanski borzi.

Vrednost začasno zaseženega premoženja, ki je še vedno zavarovano z odredbami sodišč po stanju na dan 31. 12. 2010 ne glede na to kdaj je prišel veljati ukrep začasnega zavarovanja znaša **56.106.841,76 EUR** (preračunano po srednjem tečaju ECB na dan 31. 12. 2010, oziroma po tečaju, ki je veljal ob zamenjavi valut). Največji del tega premoženja se nanaša na začasno zavarovanje premoženja v obliki večje količine vrednostnih papirjev, nepremičnin in deležev podjetij v skupni vrednosti **43.167.995 EUR**. Drugi del tega premoženja se nahaja v obliki knjigovodskega denarja na računih Okrožnih sodišč v Sloveniji in na računih pristojnih organov v tujini, skupaj **12.110.378 EUR**, medtem ko se začasen zaseg premoženja v višini **1.107.000 USD** nanaša na znesek, s katerim je bila kupljena terjatev.

Ugotavljamo, da se je vrednost začasno zavarovanega premoženja na dan 31. 12. 2010 v višini **56.106.842 EUR** glede na vrednost zavarovanega premoženja na dan 31. 12. 2009 (12.360.204 EUR)

⁴ Zneska v valutah USD in GBP smo preračunali v EUR po referenčnem tečaju ECB z dne 31. 12. 2010.

povečalo za **43.996.464 EUR**, kar kaže na povečano aktivnost organov odkrivanja in pregona pri odkrivanju nezakonitega premoženja.

4 SODELOVANJE Z DRUGIMI DRŽAVNIMI ORGANI PRI ODKRIVANJU, PREISKOVANJU IN PREGONU PRANJA DENARJA

V Uradu smo v obravnavanem obdobju pri odkrivanju in preiskovanju kaznivih dejanj pranja denarja aktivno sodelovali predvsem z UKP MNZ (Policijo), Skupino državnih tožilcev za pregon organiziranega kriminala pri Vrhovnem državnem tožilstvu, Banko Slovenije, ATVP, DURS, CURS in SOVO. V konkretnih zadevah smo sodelovali tudi s kriminalisti iz več policijskih uprav ter drugimi državnimi tožilci. Sodelovanje z navedenimi državnimi organi je potekalo na ravni predstojnikov in na operativni ravni med pooblaščenimi predstavniki organov.

V nadaljevanju podajamo podrobnejšo oceno delovanja tistega dela projekta boja proti pranju denarja, ki se nanaša na policijo, državno tožilstvo in pravosodje.

4.1 KAZNIVA DEJANJA IN IZVAJANJE 75. ČLENA ZPPDFT

ZPPDFT v 75. členu določa, da so zaradi centralizacije in analize vseh podatkov s področja pranja denarja sodišča, državna tožilstva in drugi državni organi dolžni Uradu posredovati podatke o kaznivih dejanjih pranja denarja in o prekrških iz ZPPDFT. Državni organi so na podlagi tega člena dolžni Uradu določene podatke posredovati tekoče, in enkrat letno Uradu obvestiti o ugotovitvah v zvezi s prejetimi obvestili in informacijami, državna tožilstva in sodišča pa dvakrat letno (julija in januarja) o osebah in postopkih, zoper katere teče kazenski postopek ali postopek o prekršku.

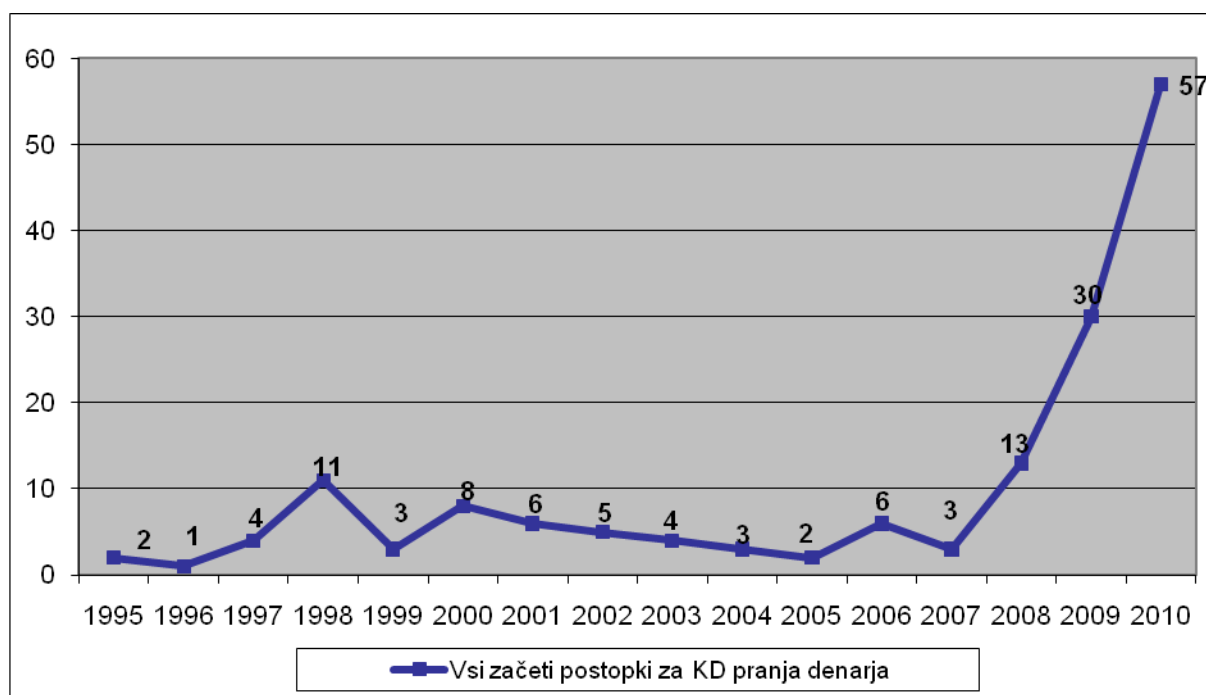
4.1.1 Kazniva dejanja pranja denarja

Na podlagi podatkov o vloženih kazenskih ovadbah, ki jih mora Policija⁵ tekoče posredovati Uradu ugotavljamo, da se je število vloženih kazenskih ovadb za kaznivo dejanje pranja denarja v letu 2010 glede na predhodna leta izjemno povečalo. Še posebej je spodbuden podatek, da je Policija v letu 2010 vložila kar **47 kazenskih ovadb za pranje denarja**, medtem ko je leta 2009 podala 23 takih kazenskih ovadb in v letu 2008 le 6 kazenskih ovadb. Glede na to, da je tožilstvo samostojno pričelo postopek še v desetih zadevah je bilo je **v letu 2010 skupaj na novo vloženih kazenskih ovadb ali se je pričel postopek v 57 zadevah pranja denarja.**

Kot je razvidno iz Grafa 2 je bilo v Sloveniji v obdobju 1995-2010 zaradi utemeljenih sumov storitve kaznivega dejanja pranja denarja skupno vloženih kazenskih ovadb ali pričetih postopkov **v 158 zadevah.**

⁵ Za navedeno sporočanje povratnih informacij Uradu o ugotovitvah, do katerih je Policija prišla na podlagi obvestil in informacij Urada se je mednarodno uveljavil angleški izraz »feedback«. Povratne informacije predstavljajo pomemben kazalec učinkovitosti Urada in Policije. Pred letom 2007 je Policija Uradu neformalno posredovala povratne informacije na podlagi dogovora, leta 2007 pa je bila navedena obveznost formalno predpisana z novim ZPPDFT.

Graf 2: Vsi začeti postopki za kaznivo dejanje pranja denarja po letih za obdobje 1995-2010

4.1.2 Kazenske ovadbe in postopki v zvezi s pranjem denarja pri katerih je sodeloval Urad

V skladu z ZKP je za odkrivanje kaznivih dejanj, med katerimi so tudi kazniva dejanja pranja denarja pristojna Policija, medtem ko je tožilstvo pristojno za pregon kaznivih dejanj. Kaznivo dejanje pranja denarja je bilo v Sloveniji prvič določeno v Kazenskem zakoniku iz leta 1995. Istega leta je pričel veljati tudi prvi zakon o preprečevanju pranja denarja. Zakon je v skladu z mednarodnimi standardi v Sloveniji uveljavil sistem boja proti pranju denarja, ki je določeno vlogo pri odkrivanju pranja denarja namenil tudi zavezancem (finančnim in nefinančnim institucijam), in sicer predvsem kot obveznost sporočanja sumljivih transakcij Uradu. S tem se je obveznost zaznavanja razlogov za sum pranja denarja prenesla tudi na zavezanca in Urad. To pomeni, da je za učinkovito odkrivanje, preiskovanje in pregon kaznivih dejanj pranja denarja pomembno dobro sodelovanje zavezancev in Urada na eni strani ter Policije in tožilstva na drugi strani. V nadaljevanju zato navajamo statistične podatke o številu in deležu zadev, pri katerih je s svojimi obvestili sodeloval tudi Urad, kot posrednik med zavezanci po ZPPDFT ter organi odkrivanja in pregona (Policija, tožilstvo). V Tabeli 7 prikazujemo število vseh začelih predkazenskih ali kazenskih postopkov v letu 2010 zaradi utemeljenih razlogov za sum storitve kaznivega dejanja pranja denarja, glede na izvor začetnega podatka o razlogih za sum pranja denarja, ki je sprožil preiskovanje Policije v smeri kaznivega dejanja pranja denarja.

Tabela 7: Število vseh začelih postopkov zaradi utemeljenih sumov storitve kaznivega dejanja pranja denarja v letu 2010 glede na vir podatkov (zaznave razlogov za sum)

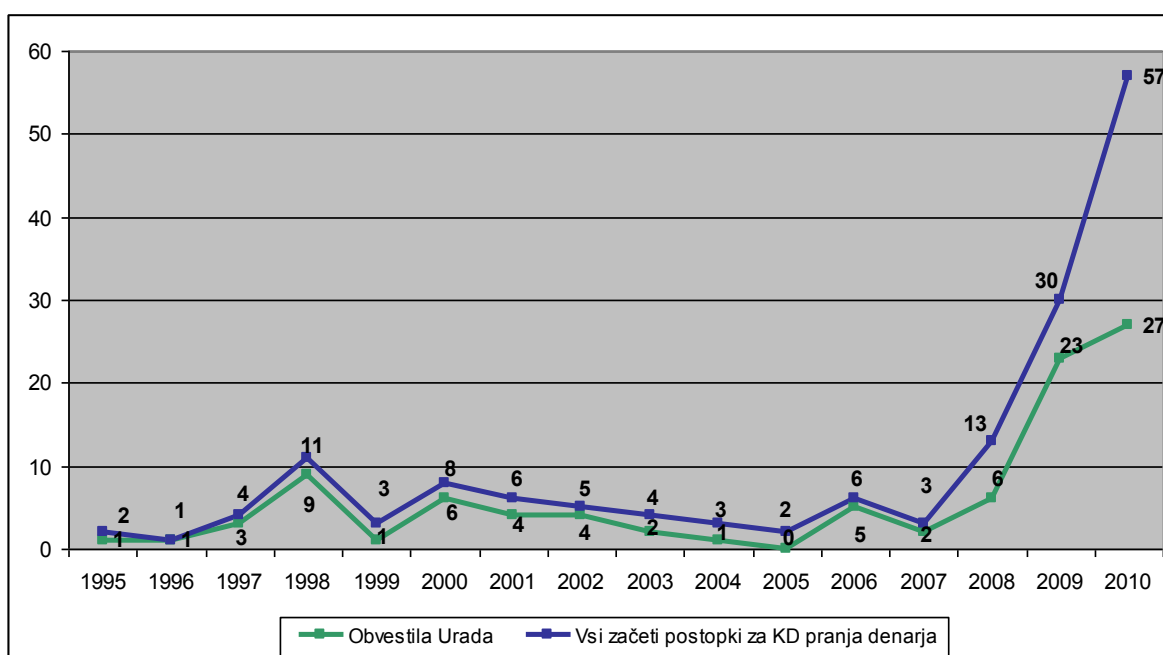
Vir podatkov	Prijavitelj Uradu	Število zadev	%
Obvestila in informacije Urada	Zavezanci iz ZPPDFT	20	35,09%
	Pobude MNZ UKP	4	7,02%
	Zavezanec in pobuda Policije	2	3,51%
Tožilstvo samostojno		8	14,04%
Policija samostojno		23	40,35%
Skupaj		57	

Iz Tabele 7 je razvidno, da je **26 zadev (ali 45,61 %)** od skupno 57 novih zadev v letu 2010 zaradi utemeljenih razlogov za sum storitve kaznivega dejanja pranja denarja, **temeljilo na obvestilih in informacijah Urada**. Od vseh zadev s področja pranja denarja v letu 2010 se jih je 20 začelo na podlagi sporočenih podatkov, ki so jih Uradu v obliki sporočenih sumljivih transakcij posredovali zavezanci, kar je praktično enako kot leta 2009 (19), 6 na pobudo državnih organov, v 2 primerih pa je Urad pričel z zbiranjem podatkov na podlagi tako prijave zavezancev kot pobud. Policija in tožilstvo sta v letu 2010 povsem samostojno (brez sodelovanja Urada) pričela predkazenski ali kazenski postopek zaradi pranja denarja v 31 zadevah.

V nadaljevanju predstavljamo še podatke o vseh začelih postopkih za pranje denarja za obdobje 1995 – 2010. Iz teh podatkov je razvidno, da so pristojne Policijske uprave v tem obdobju na pristojna državna tožilstva skupaj vložile **125 kazenskih ovadb**, v **33 zadevah pa je neposredno zahtevo za preiskavo ali obtožnico podalo tožilstvo**. V Sloveniji so se tako v obdobju 1995-2010 zaradi utemeljenega suma storitve kaznivega dejanja pranja denarja po 245. členu KZ-1 pričeli postopki v **158 zadevah**.

V Grafu 3 predstavljamo število vseh začelih predkazenskih in kazenskih postopkov v zvezi s kaznivim dejanjem pranja denarja ter število teh postopkov, ki so se začeli na podlagi podatkov iz obvestil Urada v obdobju 1995 - 2010.

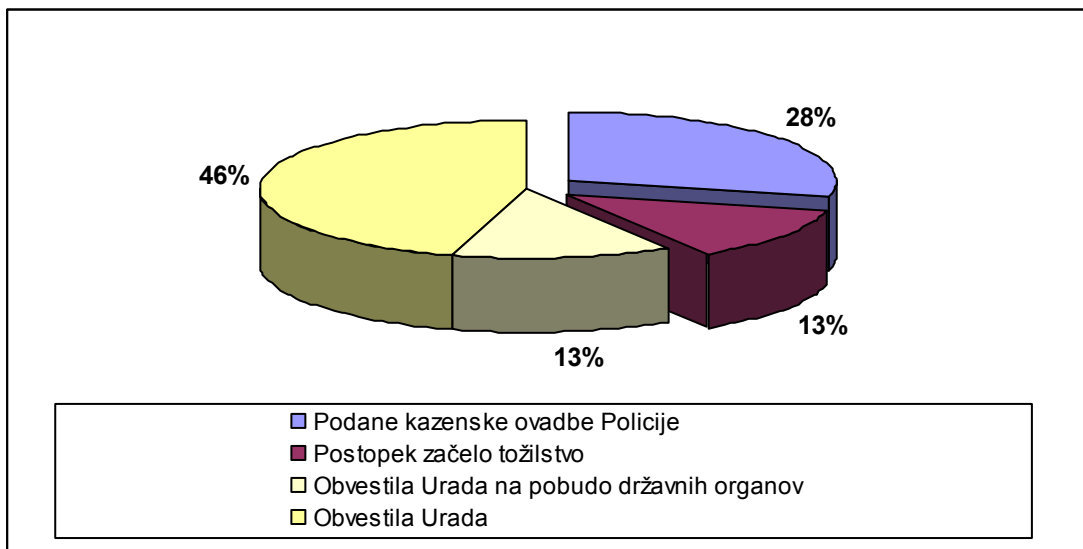
Graf 3: Število vseh začelih postopkov za pranje denarja (158 postopkov) po posameznih letih in število zadev, ki so temeljila na obvestilih Urada - primerjava

Iz Grafa 3 je razvidno, da večina predkazenskih in kazenskih postopkov zaradi kaznivega dejanja pranja denarja temelji na podatkih iz obvestil in informacij Urada, pri tem pa je potrebno poudariti, da je Policija v letu 2010 močno povečala število obravnavanih zadev s področja pranja denarja, ki jih je pričela na podlagi samostojnega preiskovanja tega kaznivega dejanja.

V obdobju 1995 – 2010 je **93 zadev od skupno 158 zadev (ali 59 %)** zaradi utemeljenih sumov storitve kaznivega dejanja pranja denarja temeljilo na obvestilih in informacijah Urada, ki jih je pričel obravnavati na podlagi prijav zavezancev iz 4. člena ZPPDFT na podlagi pobud, iz podatkov prejetih od tujega sorodnega organa ali iz podatkov v evidenci gotovinskih transakcij. **Od tega se je 41 % (ali 65 zadev od 158) začelo na podlagi podatkov, ki so jih Uradu v obliki prijav sumljivih transakcij posredovali zavezanci iz ZPPDFT**. Navedeni podatki so v nadaljevanju predstavljeni še grafično, in sicer v Grafu 4 predstavljamo deleže vseh začelih postopkov zaradi utemeljenih razlogov za sum storitve kaznivega dejanja pranja denarja v obdobju 1995 – 2010 glede na izvor podatkov, na podlagi katerih so se ti postopki začeli.

Graf 4: Delež vseh začetih postopkov za kaznivo dejanje pranja denarja v obdobju 1995 – 2010 glede na državni organ izvora podatkov

Kot je razvidno iz Grafa 4 se je v obdobju 1995 do 2010 od vseh 158 zadev povezanih s kaznivim dejanjem pranja denarja 59% začelo na podlagi podatkov iz obvestil in informacij Urada. Iz grafa je moč razbrati pomembno vlogo zavezancev pri odkrivanju razlogov za sum kaznivega dejanja pranja denarja, vendar je očitno, da so se aktivnosti Policije pri samostojnem odkrivanju in preiskovanju kaznivega dejanja pranja denarja zelo povečale. Policija je namreč v letu 2010 povsem samostojno začela obravnavati 22 zadev s področja pranja denarja, medtem ko je bilo takih zadev v letu 2009 samo 6.

Policija mora v skladu s 75. členom ZPPDFT Uradu enkrat letno posredovati ugotovitve, do katerih so prišli na podlagi prejetih obvestil in informacij Urada. Iz podatkov prejetih od Policije do konca leta 2010 je razvidno, da je **Policija na podlagi obvestil in informacij Urada podala še 146 kazenskih ovadb za druga kazniva dejanja, ki niso pranje denarja**. Največkrat gre za gospodarska kazniva dejanja (davčna zatajitev, zloraba položaja ali zaupanja pri gospodarski dejavnosti, goljufije). Navedeni podatki kažejo na pomembno vlogo Urada pri zaznavanju sumov pranja denarja, kakor tudi drugih kaznivih dejanj. Poleg tega je Policija v zvezi s 165 izdelki Urada (obvestila in informacije) v skladu s 148. členom ZKP državnim tožilstvom poslala poročilo, ker na osnovi zbranih obvestil ni ugotovila podlage za kazensko ovadbo.

4.1.3 Statistični podatki o postopkih v zvezi s podanimi kazenskimi ovadbami

Iz podatkov, ki smo jih za leto 2010 prejeli od državnih tožilstev in sodišč, je razvidno, da so bili predkazenski in postopki v zvezi s temi 158 zadevami zoper 356 fizičnih in 34 pravnih oseb na dan 31. 12. 2010 v naslednjih fazah:

Tabela 8: Faze postopkov, v katerih so se na dan 31. 12. 2010 nahajale zadeve povezane s storitvijo kaznivega dejanja pranja denarja

FAZA POSTOPKA	Število zadev	Število oseb	% zadev
DT*: ovadba zavržena	15	34	13,86 %
DT: še ni odločitve	59	150	21,78 %
DT: zahteva za preiskavo	15	36	13,86 %
PS**: uvedena preiskava	23	57	15,84 %
DT/SODIŠČE: obtožnica	17	32	7,92 %
SODIŠČE: pravnomočne oprostilne sodbe	10	20	9,90 %
SODIŠČE: nepravnomočne obsodilne sodbe	1	4	0,99 %
SODIŠČE: pravnomočne obsodilne sodbe	3	5	2,97 %
DT/SODIŠČE: odstop od pregona, zastaranje, zaustavitve	11	46	8,91 %
SODIŠČE: odstop kazenskih spisov v tujino	4	6	3,96 %
Skupaj:	158	390	100%

* DT pomeni državno tožilstvo

** PS pomeni preiskovalni sodnik

Na Uradu ugotavljamo, da se je v letu 2010 močno povečalo skupno število zadev, v katerih potekajo postopki v zvezi s kaznivim dejanjem pranja denarja in sicer iz 101 zadeve konec leta 2009 na 158 zadev konec leta 2010, kar pomeni več kot 50 % povečanje števila zadev glede na stanje z dne 31. 1. 2009.

Iz tabele 14 izhaja, da se je na dan 31. 12. 2010 od 158 zadev povezanih s kaznivim dejanjem pranja denarja **pravnomočno končalo že 43 zadev** na naslednje načine:

- v 15 zadevah je tožilstvo zavrglo kazensko ovadbo,
- **v 10 zadevah je bila izrečena pravnomočna oprostilna⁶ sodba,**
- **3 zadeve so se končale s pravnomočno obsodilno⁷ sodbo,**
- v 11 zadevah so tožilstva odstopila od pregona ali pa je sodišče ustavilo kazenski pregon,
- 4 zadeve so bile v nadaljnjo reševanje odstopljene v tujino.

V nadaljnjih **59 zadevah tožilstvo še ni sprejelo odločitve** o kazenskem pregonu, medtem ko je v **55 zadevah tožilstvo že pričelo s kazenskimi postopki** na sodišču, in sicer:

- v 15 zadevah je zahtevalo preiskavo - povečanje za eno zadevo glede na leto 2009,
- v 23 zadevah je bila preiskava uvedena – povečanje za 7 zadev glede na leto 2009,
- v 17 zadevah pa je že vložena obtožnica – povečanje za 9 zadev glede na leto 2009.

⁶ V obdobju od uveljavitve kaznivega dejanja pranja denarja v Kazenskem zakoniku dne 1. 1. 1995 do danes je bilo v naši državi izrečenih 13 pravnomočnih sodb, med njimi 10 oprostilnih in 3 obsodilne. Prva sodba, ki je bila pri nas sploh izrečena za kaznivo dejanje pranja denarja je bila oprostilna sodba iz oktobra 1999, ki je postala pravnomočna februarja 2001, ko je bila pritožba tožilstva zavrnjena. V naslednjih letih ji je sledilo še 9 oprostilnih sodb, zadnja je bila izrečena leta 2009. Poudarjamo, da v tej analizi med oprostilne sodbe štejemo tudi sodbo, ki je bila na prvostopenjskem sodišču izrečena marca 2001 kot obsodilna sodba, vendar je bila že v istem letu tudi razveljavljena. Po mnenju sodišča ni šlo za nezakonito dejavnost niti ni bil v sodbi obrazložen načini prikrivanja protipravno pridobljene premoženjske koristi. Spis je bil nato leta 2002 sicer dodeljen novemu izvedencu, vendar je bil postopek leta 2004 ustavljen zaradi smrti obtoženca.

⁷ Prva obsodilna sodba, ki je postala v naši državi pravnomočna, je bila izrečena maja 2006, tej sodbi sta sledili še dve pravnomočni obsodilni sodbi, ena v letu 2008 in druga v letu 2010.

V **1 zadevi** je sodišče že izreklo obsodilno sodbo, ki pa zaradi sproženega pritožbenega postopka še ni pravomočna.

V tabeli 9 prikazujemo število vseh zadev, v katerih potekajo kazenski postopki zaradi kaznivega dejanja pranja denarja, na zadnji dan posameznega leta.

Tabela 9: Primerjava števila zadev povezanih s storitvijo kaznivega dejanja pranja denarja po fazah postopkov na zadnji dan posameznega leta za obdobje 2005-2010

FAZA POSTOPKA	2005	2006	2007	2008	2009	2010
DT*: ovadba zavrnjena	13	13	14	14	14	15
DT: še ni odločitve	2	4	3	7	22	59
DT: zahteva za preiskavo	4	6	5	11	14	15
PS**: uvedena preiskava	7	6	8	9	16	23
DT/SODIŠČE: obtožnica	7	7	9	8	8	17
SODIŠČE: pravnomočne oprostilne sodbe	6	7	7	8	10	10
SODIŠČE: nepravnomočne obsodilne sodbe	/	/	/	/	1	1
SODIŠČE: pravnomočne obsodilne sodbe	0	1	1	2	3	3
DT/SODIŠČE: odstop od pregona, zastaranje, zaustavitve	5	7	7	8	9	11
SODIŠČE: odstop kazenskih spisov v tujino	4	4	4	4	4	4
Skupaj	48	55	58	71	101	158

Iz tabele 9 je razvidno, da se število zavrnjenih zadev v primerjavi s prejšnjimi leti praktično ni spremenilo, saj je tožilstvo v letu 2010 zavrglo samo eno kazensko ovadbo za pranje denarja. Prav tako se glede na leto 2009 ni spremenilo število sodb, tako oprostilnih kot obsodilnih, niti število zadev odstopljenih v tujino, medtem ko je v enem primeru v letu 2010 tožilstvo odstopilo od pregona, v enem pa je pregon zastaral. Če je podatek o praktično nespremenjenem številu zavrnjenih, zastaranih, zaustavljenih ali v tujino odstopljenih zadevah spodbuden, pa to ne moremo reči za majhno število pravnomočnih sodb. Po drugi strani se je izjemno povečalo število zadev s področja pranja denarja, ki so že v kazenskem postopku, se pravi v fazi zahteve za preiskavo, preiskave ali obtožnice. **Število teh zadev se je iz 38 zadev v letu 2009 povzpelo na kar 55 zadev v letu 2010. Glede na to, da je na tožilstvu v postopku odločanja o nadaljevanju pregona še 59 zadev, lahko ugotovimo, da sta Policija kakor tudi tožilstvo v letu 2010 močno intenzivirala svoje delovanje na področju pregona kaznivega dejanja pranja denarja.**

Ocenjujemo, da bo to več kot potrojeno število zadev v zadnjih šestih letih (iz 48 zadev konec leta 2005 na 158 zadevo na konec leta 2010) vplivalo na vzpostavitev sodne prakse v zadevah povezanih s kaznivim dejanjem pranja denarja, kar bo vplivalo na povečanje trenutno relativno nizkega števila pravnomočnih sodb za kazniva dejanja pranja denarja in posledično v prihodnosti prineslo tudi večje učinke na področju preprečevanja pranja denarja v Sloveniji.

5 PREVENTIVA IN NADZOR

Delo Urada na področju preventive in nadzora je v letu 2010 obsegalo:

- pripravo predloga sprememb in dopolnitev ZPPDFT;
- pripravo mnenj in stališč v zvezi z izvajanjem ZPPDFT in podzakonskih aktov, izdanih na njegovi podlagi;
- sodelovanje pri pripravi sprememb drugih slovenskih predpisov, ki neposredno ali posredno zadevajo preprečevanje in odkrivanje pranja denarja ali financiranja terorizma;
- sodelovanje v odborih mednarodnih teles (Evropska unija, Svet Evrope), ki se ukvarjajo s preprečevanjem in odkrivanjem pranja denarja;
- priprava akcijskega načrta v zvezi s Poročilom o četrtem krogu ocenjevanja R Slovenije, ki se je nanašalo na spremljanje ukrepov za boj proti pranju denarja in financiranju terorizma v Republiki Sloveniji, ki ga izvaja Odbor strokovnjakov Sveta Evrope za ocenjevanje ukrepov za odkrivanje in preprečevanje pranja denarja ter financiranja terorizma (MONEYVAL) ;
- nadzor nad izvajanjem določil ZPPDFT pri zavezancih iz 4. člena ZPPDFT;
- sodelovanje pri izobraževanju in strokovnem usposabljanju tako zaposlenih pri zavezancih po ZPPDFT kot uslužbencev v domačih državnih organih in nosilcev javnih pooblastil, sodelovanje pri izobraževanju sorodnih institucij in organov tujini;

- obveščanje javnosti in vodenje postopkov o dostopu do informacij javnega značaja;
- tekoče urejanje internetne strani Urada v skladu z Zakonom o dostopu do informacij javnega značaja;
- sodelovanje v Medresorski delovni skupini za pripravo ukrepov za preprečevanje davčnih utaj pri gotovinskem poslovanju;
- sodelovanje v Medresorski delovni skupini za ustanovitev Urada za odvzem premoženjske koristi pridobljene s kaznivim dejanjem;
- sodelovanje pri delu Sosveta za statistiko kriminalitete pri Statističnem uradu R Slovenije.

5.1 DELO NA PODROČJU SPREMEMB IN DOPOLNITEV PREDPISOV

5.1.1 Predpisi s področja preprečevanja in odkrivanja pranja denarja

5.1.1.1 Spremembe in dopolnitve ZPPDFT

Glavni namen priprave predloga Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma (v nadaljevanju ZPPDFT-A) je bil implementacija EU direktiv.

ZPPDFT je predvideval podrobnejše urejanje določene materije v podzakonskih aktih. Ker je bilo naknadno, to je pred izdajo enega izmed sicer opcijskih pravilnikov, s strani ustreznih služb ugotovljeno, da je zadevna materija lahko urejena zgolj z zakonom, so nekatere določbe oziroma olajšave za zavezanca, ki izhajajo iz zgoraj omenjenih EU direktiv, bile vključene v predlog ZPPDFT-A.

Na ravni EU je bila na področju finančnih storitev konec leta 2007 dogovorjena nova ureditev plačilnih storitev, zato se je z ZPPDFT-A v slovenski pravni red delno prenesla tudi »Direktiva 2007/64/ES o plačilnih storitvah na notranjem trgu in o spremembah direktiv 97/7/ES, 2002/65/ES, 2005/60/ES in 2006/48/ES ter o razveljavitvi Direktive 97/5/ES« (v nadaljevanju: Direktiva 2007/64/ES), ki je sicer pretežno implementirana z Zakonom o plačilnih storitvah in sistemih (Uradni list RS, št. 58/2009), ki se je začel uporabljati 01.11.2009, ko je tudi potekel rok za prenos Direktive 2007/64/ES v nacionalne predpise.

Razlog za pripravo predloga ZPPDFT-A je bila tudi prilagoditev slovenske ureditve praksi oziroma izvajanju določb EU direktiv v drugih državah članicah EU. Večina le-teh je namreč z implementacijo Direktive 2005/60/ES in *Direktive 2006/70/ES precej zamujala, tako da se je šele v letu 2009 pokazalo, kako posamezne države dosegajo zastavljene cilje oziroma izvajajo dogovorjene ukrepe. Prav tako so bila* z nekaterimi novimi določbami ZPPDFT-A v slovenski ureditvi še ustrežnejše upoštevana v svetu **splošno uveljavljena FATF priporočila** za odkrivanje in preprečevanja pranja denarja ter financiranja terorizma. Priporočila mednarodne skupine FATF so namreč tudi podlaga za ocenjevanje učinkovitosti in primernosti sprejetih ukrepov odkrivanja in preprečevanja pranja denarja ter financiranja terorizma v posamezni državi (Republika Slovenija je vsakih nekaj let ocenjevana v okviru Sveta Evrope).

V Sloveniji je v letih 2008 in 2009 prišlo tudi do ustanovitve nekaterih novih institucij, ki bi s sprejemom ZPPDFT-A prevzele določene pristojnosti in naloge na področju preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma. Hkrati je v letu 2008 pričel veljati tudi novi Kazenski zakonik (Uradni list št. 55/08; v nadaljnjem besedilu KZ-1) v katerem je, predvsem v poglavju kaznivih dejanj zoper gospodarstvo, prišlo do številnih sprememb, dopolnitev in novih kaznivih dejanj, kar je bilo upoštevano tudi v ZPPDFT-A.

ZPPDFT-A je odpravil tudi manjše nejasnosti in nedoslednosti nekaterih določb, popravek katerih pa ne prinaša pomembnih vsebinskih sprememb.

Cilj sprejema ZPPDFT-A je bila predvsem uskladitev slovenskega pravnega reda z Direktivo 2007/64/ES. Nadalje se je želelo s predlaganimi spremembami za zavezanca, ki so dolžni izvajati ukrepe za preprečevanje in odkrivanje pranja denarja in financiranja terorizma uvesti nekatere olajšave, ki jih predvidevata že Direktiva 2005/60/ES in *Direktiva Komisije 2006/70/ES*, pa do sedaj v naši zakonodaji niso bile uporabljene. Cilj je bila tudi odprava nekaterih v praksi zaznanih pomanjkljivosti in redakcijskih nedoslednosti posameznih določil zakona.

Načela, na katerih temelji ZPPDFT-A, ne odstopajo od načel ZPPDFT, saj je šlo za implementacijo mednarodnih standardov v slovenski pravni red. Poleg načela, da se državljani Republike Slovenije in njene institucije ščitijo pred posledicami pranja denarja in financiranja terorizma, je predlagatelj sledil tudi načelu transparentnosti in posvetovanja s pristojnimi državnimi organi, zavezanci in drugimi institucijami,

ki jih zadevni zakon zadeva. Nadalje ZPPDFT-A sledi načelu zagotavljanja določene prilagodljivosti pri uporabi ukrepov za preprečevanje pranja denarja in financiranja terorizma, in sicer z upoštevanjem tveganja. S tem naj bi se posledično zagotavljalo tudi načelo dolgoročnega ohranjanja ravnovesja med stroški in koristmi pri izvajanju preventivnih ukrepov s strani organizacij, za katere bo veljal ZPPDFT-A.

Poglavitne rešitve, ki jih vsebuje ZPPDFT-A, so:

1. prilagoditev opredelitve zavezancev v ZPPDFT-A Direktivi 2007/64/ES oziroma Zakonu o plačilni storitvah in sistemih,
2. vključitev določb, ki zavezancem za obravnavo določenih produktov omogočajo opustitev pregleda stranke;
3. poenostavljeno izvajanje pregleda stranke, če zavezanec sklepa dodatno poslovno razmerje z isto stranko,
4. ponovna uvedba pridobivanja izjave, ali stranka izvaja transakcijo v vrednosti 15.000 EUR ali več v svojem imenu ali za nekoga tretjega,
5. odprava obveznega ponovnega letnega pregleda tujih pravnih oseb,
6. podelitev pristojnosti za nadzor nad izvajanjem določb ZPPDFT pri revizorskih družbah in samostojnih revizorjih Agenciji za javni nadzor nad revidiranjem,
7. vključitev novih določb v 13. in 25. člen predloga zakona za izvajanje mednarodnih FATF priporočil št. 8, 11 in 21, ki do sedaj niso bila prenesena v slovenski sistem za preprečevanje in odkrivanje pranja denarja.

5.1.1.2 Pisna mnenja in navodila Urada v zvezi z izvajanjem ZPPDFT

V letu 2010 je Urad podal 29 pisnih mnenj oziroma stališč v zvezi z razlago ZPPDFT. V pisnih pojasnilih smo odgovorili na več deset vprašanj, ki so jih Uradu zastavili posamezni zavezanci.

Urad je podal mnenja in stališča, ki so se nanašala predvsem na vprašanja operativnega značaja, kot so:

- izvajanje pregleda strank pri odpiranju računov oziroma vzpostavljanju trajnega poslovnega razmerja;
- izvajanje pregleda stranke pri sklepanju dodatnega poslovnega razmerja;
- opustitev pregleda stranke pri določenih produktih;
- priprava analize tveganja;
- izvajanje pregleda strank preko tretjih oseb;
- obveznost prijave gotovine ob vstopu v Skupnost ali izstopu iz nje;
- hramba podatkov in dokumentacije;
- sporočanje gotovinskih transakcij nad 30.000 EUR;
- sporočanje sumljivih transakcij;
- izvajanje ostalih nalog po ZPPDFT...

Večino pisnih mnenj Urad sproti objavlja tudi na svoji spletni strani, tako da so na voljo vsem organizacijam in ostalim zavezancem.

5.2 DELO V OKVIRU MEDNARODNIH TELES

Delo Urada je bilo tudi v letu 2010 v veliki meri vezano na delovanje Posebnega odbora pri Svetu Evrope MONEYVAL in Odbora za preprečevanje pranja denarja in financiranja terorizma pri Evropski komisiji.

5.2.1 Odbor strokovnjakov Sveta Evrope za ocenjevanje ukrepov s področja preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma (MONEYVAL)

V letu 2009 je bila Slovenija kot prva država članica Sveta Evrope ocenjena v 4. ocenjevalnem krogu, ki ga izvaja MONEYVAL. Četrto ocenjevanje Slovenije se je začelo julija 2009, ko so bili odboru MONEYVAL posredovani odgovori na obsežen vprašalnik, nato pa se je nadaljevalo z obiskom strokovnjakov Sveta Evrope med 5. in 10. oktobrom 2009. Skupina ocenjevalcev je preverjala učinkovitost sistema in predpisov v skladu z metodologijo Financial Action Task Force ter ocenjevala izvajanje priporočil iz prejšnjih ocenjevalnih misij. Med obiskom so se ocenjevalci srečali s predstavniki številnih državnih organov in institucij, na podlagi svojih ugotovitev pa so pripravili osnutek poročila, ki so ga poslali

pristojnim slovenskim inštitucijam v pregled. Med 3.2. in 5.2.2010 je v Strasbourgu potekal sestanek med predstavniki Urada in Ministrstva za pravosodje, Ministrstva za notranje zadeve, Ministrstva za zunanje zadeve, Banke Slovenije ter ocenjevalci, ki je bil namenjen usklajevanju mnenj oziroma stališč na področjih, kjer je v poročilu prihajalo do različnih ugotovitev. Osnutek poročila je bil nato naknadno usklajen, poročilo samo pa je bilo sprejeto na 32. plenarnem zasedanju odbora MONEYVAL v Strasbourgu med 16. in 19. marcem 2010. Sestavni del Poročila o četrtem krogu ocenjevanja je tudi »*Priporočen načrt ukrepanja za izboljšavo slovenskega sistema za boj proti pranju denarja in financiranju terorizma*«. V zvezi s priporočenim načrtom ukrepanja, je Urad v sodelovanju z ostalimi organi in institucijami pripravil predloge ukrepov oziroma akcijski načrt, ki ga je v decembru 2010 posredoval v obravnavo Vladi RS.

*V letu 2010 so bila v Strasbourgu sklicana tri zasedanja **odbora MONEYVAL**, katerih so se udeležili tudi predstavniki Urada, njihova vsebina pa je podrobneje prikazana v nadaljevanju:*

32. plenarno zasedanje odbora MONEYVAL (15.3. – 18.3.2010, Strasbourg)

Člani slovenske delegacije, v kateri so bili poleg predstavnikov Urada tudi predstavniki Banke Slovenije, Ministrstva za pravosodje in Ministrstva za notranje zadeve, so se udeležili tega zasedanja, na katerem je bilo obravnavano tudi Poročilo o 4. Krogu ocenjevanja Slovenije. V prvih dveh dneh so potekali še zadnji usklajevalni sestanki slovenske delegacije z ocenjevalci o morebitnih spremembah in dopolnitvah poročila. Poročilo je bilo sprejeto, Slovenija pa bo morala spomladi leta 2012 pripraviti poročilo o napredku s področja preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma v skladu s priporočili ocenjevalcev in akcijskim načrtom. Poleg slovenskega poročila so se na zasedanju obravnavala še poročila o napredku Litve, Gruzije in Črne gore (ki so bila sprejeta), poročilo o napredku Ukrajine (ki ni bilo sprejeto, ker je bil njihov novi zakon o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma še v parlamentarnem postopku), poleg tega pa so mednarodne organizacije (FATF, IMF, Svetovna banka, skupina EGMONT, Evropska komisija itd.) predstavile najnovejše informacije s področja preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma.

33. plenarno zasedanje odbora MONEYVAL (27.9. – 1.10.2010, Strasbourg)

Tega zasedanja se je poleg predstavnice Urada udeležila tudi predstavnica Banke Slovenije, na njem pa so bila obravnavana in sprejeta poročila o 4. krogu ocenjevanja Madžarske ter prva poročila o napredku za Armenijo, Poljsko in Ukrajino. Na zasedanju je tekla diskusija o napredku s področja preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma za države (Slovaška, Bosna in Hercegovina, Azerbajdžan, Albanija, Ukrajina, Moldavija), ki so v 3. ocenjevalnem krogu imele 30 ali več slabših ocen (NC – ni skladno oz. PC – delno skladno) pri 40. FATF priporočilih ter 9. posebnih FATF priporočilih. Predstavniki omenjenih držav so poročali o njihovem napredku, biro odbora MONEYVAL pa bo vladnim predstavnikom teh držav poslal pisma o postopkih, v katerega bodo države vključene, če ključnih pogojev ne bodo izpolnile v najkrajšem možnem času. Na urniku zasedanja so bile tudi teme kot so program plenarnih zasedanj in ocenjevanj za leto 2011, informacije mednarodnih organizacij s področja preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma (FATF, IMF, Svetovne banke, skupine EGMONT, Evropske komisije itd.) ter pregled ocen iz 3. ocenjevalnega kroga za vse države, članice odbora MONEYVAL.

34. plenarno zasedanje odbora MONEYVAL (7.12. – 10.12.2010, Strasbourg)

Na tem zasedanju, ki se ga je poleg predstavnice Urada udeležil tudi predstavnik Ministrstva za notranje zadeve, so se obravnavala in bila sprejeta poročila o napredku s področja ukrepov preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma za Malto, Ukrajino in Srbijo. Pri malteškem poročilu je bila Slovenija določena kot »država poročevalka« (»reporting country«), tako da so morali člani slovenske delegacije pregledati vsa področja poročila (pravnega, finančnega ter področje odkrivanja in pregona), pripraviti povzetek in morebitna vprašanja ter o tem poročati na zasedanju. Na zasedanju je tekla diskusija tudi o trenutnem stanju na tem področju v državah (Hrvaška, Bosna in Hercegovina, Moldavija), ki so v 3. krogu ocenjevanja dobile več kot 30 slabših ocen (NC – neskladno oz. PC – delno skladno), od skupno 49 ocen, ki so se nanašala na 40 FATF priporočil ter 9 posebnih FATF priporočil. V skladu s postopkovnimi pravili odbora MONEYVAL morajo take države poročati o svojem napredku na vsakem plenarnem zasedanju. Poleg tega so se na zasedanju obravnavale tudi zadeve kot so program plenarnih zasedanj in ocenjevanj za leto 2011, informacije mednarodnih organizacij s področja preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma (FATF, IMF, Svetovne banke, skupine EGMONT, Evropske komisije itd.) ter pregled ocen iz 3. ocenjevalnega kroga za vse države, članice odbora MONEYVAL.

5.2.2 Konferenca pogodbenic Konvencije o pranju, odkrivanju, zasegu in odvzemu premoženjske koristi, pridobljene s kaznivim dejanjem in o financiranju terorizma (SE 198)

Druge konference držav podpisnic omenjene konvencije, ki je potekala od 15. 4. 2010 do 16. 4. 2010 v Strasbourgu, se je poleg predstavnika Urada udeležil tudi predstavnik Ministrstva za pravosodje. Na konferenci so bile obravnavane predvsem naslednje teme: izvolitev predsednika, podpredsednika in biroja konference; sprejem postopkovnih pravil, predvsem pa postopka v primeru nesoglasij med državami podpisnicami; pregled in sprejem vprašalnika, namenjenega ocenjevanju držav pri implementaciji te konvencije, pregled stanja zakonodajnih postopkov za ratifikacijo konvencije po posameznih državah, ki listine o ratifikaciji še niso deponirale pri Svetu Evrope, izbor članov ocenjevalnih skupin. Slovenija na tej konferenci še ni imela glasovalne pravice, saj je ratificirala konvencijo 26. 4. 2010, veljati pa je pričela 1. 8. 2010.

5.2.3 Evropska unija

V letu 2010 so bili v Bruslju sklicani štirje sestanki odbora za preprečevanje pranja denarja in financiranje terorizma (treh se je udeležil tudi predstavnik urada) njihova vsebina pa je podrobneje prikazana v nadaljevanju:

25. sestanek odbora je potekal dne 25. 3. 2010, na njem pa so se obravnavale naslednje teme: stanje implementacije Tretje direktive Evropskega parlamenta in Sveta št. 2005/60/ES, problematika pranja denarja in financiranja v državah, ki so uvedle davčno amnestijo in posledično vračanje premoženja v državo ter kriteriji sestave ustreznega seznama enakovrednih držav.

26. sestanek odbora je potekal dne 15. 6. 2010, na katerem so se obravnavale naslednje teme: stanje implementacije Tretje direktive Evropskega parlamenta in Sveta št. 2005/60/ES; tveganje pranja denarja in financiranja v državah, ki so uvedle davčno amnestijo; proliferacija; nadzor nad prenosom gotovine med državami članicami; sestava seznama enakovrednih držav. Posebna pozornost je bila namenjena tudi pričetku delovanja sistema MAB (Mutual Assistance Broker), v katerega carina od 15.6.2010 vnaša vse prenose gotovine, dostopen pa je vsem uradom – nekateri izmed njih imajo tudi že kontaktno točko.

27. sestanek odbora je potekal dne 6.10. 2010, na njem pa se je obravnavala implementacija Tretje direktive Evropskega parlamenta in Sveta št. 2005/60/ES; implementacija člena 11/5 (elektronski denar) te direktive v zakonodajo članic; tveganje pranja denarja in financiranja terorizma v državah, ki so uvedle davčno amnestijo; proliferacija ter nadzor prenosa gotovine med državami članicami. Pozornost je bila namenjena tudi kriterijem in načinu sestave ustreznega seznama enakovrednih držav, ki je bil okvirno sestavljen v marcu leta 2010 in bi moral biti na junijskem zasedanju potrjen, vendar so imele nanj nekatere države pripombe. Določena je bila skupina petih držav (Irska, Avstrija, Nemčija, Anglija, Belgija), ki naj bi do naslednjega sestanka odbora opredelila procesna pravila, na podlagi katerih naj bi bila neka država uvrščena na listo enakovrednih držav oz. umaknjena z nje.

5.3 SODELOVANJE PRI IZOBRAŽEVANJU IN STROKOVNEM USPOSABLAJANJU

6. točka prvega odstavka 43. člena ZPPDFT in Pravilnik o izvajanju notranje kontrole, pooblaščenca, hrambi in varstvu podatkov ter upravljanju evidenc pri organizacijah, odvetnikih, odvetniških družbah in notarjih (Ur. l. RS, št. 10/08) določata, da morajo organizacije iz 4. člena ZPPDFT poskrbeti za strokovno usposabljanje vseh delavcev, ki opravljajo naloge po tem zakonu. 70. člen ZPPDFT nadalje določal, da pri strokovnem usposabljanju zavezancev sodeluje tudi Urad.

Na tej podlagi in v okviru mednarodnega sodelovanja smo predstavniki Urada v letu 2010 izvedli skupno 59 ur 45 min strokovnih usposabljanj na različnih seminarjih doma in v tujini. Od tega je bilo 53 ur 15 usposabljanj izvedenih doma, 6 ur 30 min predavanj pa v tujini.

5.4 NADZOR NAD IZVAJANJEM DOLOČIL ZPPDFT PRI ORGANIZACIJAH IN DRUGIH ZAVEZANCIH

5.4.1 *Postopek o prekrških*

Urad je prekrškovni organ, saj izvaja nadzorstvo nad izvrševanjem ZPPDFT, vključno z nadzorom nad izvajanjem podzakonskih predpisov, sprejetimi na njegovi podlagi. Z novim Zakonom o prekrških (Ur. l. RS, št. 70/2006 s spremembami; v nadaljevanju ZP-1) se je Urad iz predlagatelja postopka o prekršku preobrazil v postopkovni organ, ki ima v hitrem postopku velika pooblastila odločanja o prekršku in sankciji. Urad tako ne le odkriva prekrške, pač pa praviloma zanje izreka tudi sankcije.

Na Uradu vodi postopek o prekršku in odloča v hitrem postopku pooblaščen uradna oseba, ki po uradni dolžnosti izda odločbo v obliki opozorila, opomina ali odločbe in izreče globo. Na podlagi prvega odstavka 55. člena ZP-1 Urad kot prekrškovni organ po uradni dolžnosti, brez odlašanja, hitro in enostavno ugotovi tista dejstva in zbere tiste dokaze, ki so potrebni za odločitev o prekršku. Za delo Urada za izvajanje nalog s področja prekrškov so zagotovljeni ustrezni pogoji. Zagotovljeni so ustrezni prostori in ustrezna informacijsko – komunikacijska oprema.

5.4.2 *Urad kot prekrškovni organ*

5.4.2.1 *Splošna ocena stanja*

ZPPDFT ima podrobno opredeljene kršitve zakona, pri čemer je tudi krog oseb, katerih ravnanja so sankcionirana, bolj natančno določen oziroma definiran (opredeljene so kršitve registriranih overiteljev kvalificiranih digitalnih potrdil, kršitve tretjih oseb, kršitve oseb, ki opravljajo dejavnost prodaje blaga).

Kršitve ZPPDFT so strukturirane glede na težo prekrška na:

- najtežje (zagrožena globa za pravno osebo je od 12.000 do 120.000 EUR, za odgovorno osebo je od 800 do 4.000 EUR, za samostojnega podjetnika posameznika oziroma posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost pa je od 4.000 do 40.000 EUR),
- težje (zagrožena globa za pravno osebo je od 6.000 do 60.000 EUR, za odgovorno osebo je od 400 do 2.000 EUR, za samostojnega podjetnika posameznika oziroma posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost pa je od 2.000 do 20.000 EUR),
- in lažje kršitve (zagrožena globa za pravno osebo je od 3.000 do 30.000 EUR, za odgovorno osebo je od 200 do 1.000 EUR, za samostojnega podjetnika posameznika oziroma posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost pa je od 1.000 do 10.000 EUR).

V skladu z ZPPDFT Urad ni več edini nadzornik nad izvajanjem določil zakona pri zavezancih, ampak so sedaj uvedeni tudi t.i. primarni nadzorniki (BS, ATVP, AZZN, UNPIS, itd.), ki v skladu s svojimi pooblastili nadzirajo poslovanje in posledično tudi ustrezno izvajanje določil ZPPDFT pri posameznem segmentu zavezancev. Nadzorniki so dolžni o vseh ugotovljenih kršitvah zakonodaje s področja pranja denarja in financiranja terorizma ukreniti vse kar je potrebno, da se kršitev odpravi, pri čemer lahko izvedejo tudi prekrškovni postopek, in o vseh svojih ukrepih obvestijo Urad. Urad je vse postopke o prekrških v letu 2010 začel po uradni dolžnosti, saj jih je zaznal sam.

5.4.2.2 *Statistični podatki za obdobje od 01.01.2010 do 31.12.2010*

Število vseh zadev, ki jih je Urad kot prekrškovni organ obravnaval v letu 2010, je bilo 19, pri čemer so vštete tudi zadeve, ki so bile prenesene iz preteklih let. Zaključenih je bilo 19 zadev. V 8 zadevah je bilo izdano pisno opozorilo, v 4 zadevah ustno opozorilo, saj je šlo za prekrške neznatnega pomena in je bil tak ukrep zadosten, v 1 primeru je šlo zaradi zastaranja za izdajo sklepa o ustavitvi postopka, v šestih primerih pa je bilo po uvedbi postopka ugotovljeno, da ne gre za prekršek in je bil postopek ustavljen.

5.5 INFORMACIJE JAVNEGA ZNAČAJA

Skladno s 4. členom Zakona o dostopu do informacij javnega značaja (Uradni list RS, št. 51/2006-UPB2); v nadaljevanju: ZDIJZ) je informacija javnega značaja vsaka informacija, ki izvira iz delovnega področja organa, nahaja pa se v obliki dokumenta, zadeve, dosjeja, registra, evidence ali drugega dokumentarnega gradiva, ki ga je organ izdelal sam, v sodelovanju z drugim organom, ali pridobil od drugih oseb.

Na podlagi 5. člena ZDIJS so informacije javnega značaja prosto dostopne pravnim in fizičnim osebam, pri čemer ima vsak prosilec na svojo zahtevo pravico pridobiti od organa informacijo javnega značaja tako, da jo pridobi na vpogled, ali pa pridobi njen prepis, fotokopijo, ali njen elektronski zapis. Organ lahko v skladu z določbo 26. člena ZDIJZ v celoti ali delno zavrne zahtevo prosilca samo, če ugotovi, da zahtevani podatek oziroma dokument pomeni izjemo iz 6. člena ZDIJZ, razen če je javni interes do razkritja informacije močnejši od javnega interesa ali interesa drugih oseb za omejitev dostopa do zahtevane informacije.

V skladu s 37. členom ZDIJZ in 28. členom Uredbe o posredovanju in ponovni uporabi informacij javnega značaja (Ur. l. RS, št. 76/2005) je Urad do konca meseca januarja tekočega leta dolžan pripraviti letno poročilo o izvajanju ZDIJZ za preteklo leto.

V letu 2010 je Urad prejel 39 zaprosil za posredovanje informacij javnega značaja, od tega je na 34 zadev odgovoril v celoti, 5 zadev pa zavrnil.

6 MEDNARODNO SODELOVANJE

Pravna podlaga za mednarodno delovanje Urada je določena s 65., 66. in 67. členom Zakona o preprečevanju pranja denarja in financiranju terorizma, ki pooblaščajo Urad, da izmenjuje podatke s tujimi organi, pristojnimi za preprečevanje pranja denarja in financiranje terorizma. Poglavje omenjenega zakona, ki se nanaša na mednarodno sodelovanje tudi določa pogoje, pod katerimi lahko Urad začasno ustavi transakcijo na pobudo tujega organa oz. mu omogoča, da v okviru svojih nalog preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma pošlje pisno pobudo tujemu organu za zaustavitev transakcije v primeru utemeljenega suma pranja denarja ali financiranja terorizma.

Urad ima določene pristojnosti tudi na podlagi Konvencije Sveta Evrope št. 198 o pranju, odkrivanju, zasegu in odvzemu premoženjske koristi, pridobljene s kaznivim dejanjem in o financiranju terorizma, ki jo je Slovenija podpisala 28. marca 2007, ratificirala 26.4.2010, veljati pa je pričela 1.8.2010. Urad je v konvenciji predviden kot centralni organ, preko katerega bi šla vsa zaprosila in zahtevki, ki se nanašajo pranje denarja, odkrivanje, zaseg in odvzem premoženjske koristi, pridobljene s kaznivim dejanjem pranja denarja in financiranjem terorizma.

V nadaljevanju prikazujemo aktivnosti Urada na področju mednarodnega sodelovanja in sicer ločeno za področje multilaterale in bilaterale.

6.1 MULTILATERALNO SODELOVANJE

V tem delu predstavljamo aktivnosti Urada, ki so se leta 2010 nanašale predvsem na sodelovanje v mednarodni skupini EGMONT, medtem ko so aktivnosti Urada v okviru Sveta Evrope in Evropske Unije podrobneje opisane v poglavju »Preventiva in nadzor«.

6.1.1 Aktivnosti v okviru mednarodne skupine EGMONT⁸

⁸ Skupina EGMONT je bila ustanovljena 8. 6. 1995 v Bruslju z namenom izboljšanja mednarodnega sodelovanja med sorodnimi uradi na področju boja proti pranju denarja, naš Urad pa je bil eden izmed njenih ustanovnih članov. Konec leta 2009 je skupina EGMONT združevala 116 uradov iz celega sveta. Cilj skupine je vzpostavljanje in razvijanje sodelovanja med članicami, izmenjava informacij, izobraževanje in razvoj novih uradov po svetu. Pod njenim okriljem delujejo štiri delovne podskupine in sicer za pravne zadeve, za izobraževanje (s podskupino za informacijsko tehnologijo), za pomoč tistim državam, ki ustanavljajo sorodne urade, in podskupina za operativne zadeve.

V letu 2010 se je predstavnik Urada udeležil sestankov delovnih podskupin skupine EGMONT, ki sta potekala od 28.2.2010 do 4.3.2010 na Mauritiusu ter od 10.10.2010 do 14.10.2010 v Moldaviji, medtem ko se plenarnega zasedanja skupine EGMONT v Kartageni v Kolumbiji, ki je potekalo od 27.6.2010 do 1.7.2010 predstavnik urada ni udeležil.

V nadaljevanju predstavljamo delo predsedstva skupine EGMONT in njenih posameznih delovnih skupin:

Predsedstvo skupine EGMONT se je v letu 2010 ukvarjalo z revizijo postopka izbire predsedujočega skupini EGMONT, večjim osredotočanjem na regionalne projekte (glede na dejstvo, da trenutno skupina EGMONT združuje 120 uradov iz vsega sveta), pogostostjo sestankov skupine EGMONT (od zdaj le dvakrat letno – prej trikrat), proračunom za obdobje med leti 2010 in 2011, letnimi prispevki uradov članov skupine EGMONT za obdobje od 2011 do 2014, problemi pri izmenjavi podatkov med sorodnimi uradi (nekateri uradi namreč ne upoštevajo Pravil za izmenjavo podatkov skupine EGMONT), sodelovanju s FATF (Financial Action Task Force) pri FATF priporočilu številka 40 (R.40) ter morebitno posledično spremembo EGMONT-ovih pravil za izmenjavo podatkov.

Na plenarnem zasedanju v Kartageni so bili v skupino EGMONT sprejeti uradi iz Afganistana, Kameruna, Slonokoščene obale in Urugvaja, medtem ko je bila umaknjena suspenzija El Salvadorja, saj je bil v tej državi vzpostavljen sistem preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma v skladu s standardi skupine EGMONT. Poleg tega so bili imenovani predsedujoči skupine EGMONT, predstavniki regionalnih skupin ter vodje posameznih delovnih skupin skupine EGMONT.

Operativna delovna skupina je v letu 2010 namenjala pozornost predvsem napredku pri projektih kot so pospeševanje izmenjave podatkov, vpliv finančne krize (skupen projekt z Wolfsberg Group) ter vpliv davčnih kaznivih dejanj (kot predhodnih kaznivih dejanj) na pranje denarja. Sestanki so bili namenjeni tudi različnih predstavitev kot so zloraba finančnega sistema s strani finančnih inštitucij, finančni agenti in pranje denarja ter kako lahko neznatna kazniva dejanja financirajo terorizem.

Skupina za sprejem novih članic je na svojih sestankih obravnavala statute uradov, ki so zaprosili za članstvo v skupini EGMONT in ugotovila, da je 9 držav iz Azije (5 iz področja bivše Sovjetske zveze), 2 državi iz karibskega področja, 3 države s področja Oceanije in Pacifika, 4 države iz Bližnjega vzhoda in Severne Afrike ter 3 države iz Afrike, tik pred ustanovitvijo uradov za preprečevanje pranja denarja in financiranje terorizma ter sprejetjem ustrezne zakonodaje s tega področja. Podana je bila ocena strateškega projekta pomoči Afriki, kjer je bilo ugotovljeno, da sta bila še 2 afriška urada sprejeta v skupino EGMONT. V zvezi s tem skupina za sprejem novih članic proučuje možnosti bodočega sodelovanja z drugimi inštitucijami pri nujenju pomoči afriškemu kontinentu, med katerimi je npr. tudi Afriška razvojna banka (African Development Bank).

Pravna delovna skupina je na svojih sestankih obravnavala teme kot so priključitev računalniške mreže FIU.NET k EUROPOL-u, prispevek skupine EGMONT k izmenjavi podatkov med uradi (FATF priporočilo št. 40), knjižnica s sodnimi odločbami ter funkcionalna neodvisnost uradov za preprečevanje pranja denarja in financiranje terorizma.

Skupina za informacijsko tehnologijo je dokončala seznam podatkovnih standardov, ki bo omogočal uradom (članom skupine EGMONT) uporabo enotnih dokumentov pri zaprošanju podatkov od tujih sorodnih uradov. Ustanovljena bo pilotska skupina uradov (znotraj skupine za informacijsko tehnologijo), ki bo pričela delati s standardnimi dokumenti, tako da bo kmalu vidno, če bodo potrebne kakršnekoli spremembe. Po končanem pilotskem projektu, pa bo skupina za informacijsko tehnologijo dala možnost uporabe podatkovnih standardov vsem uradom, članom skupine EGMONT. Ta skupina razvija dokument o razvojni stopnji uradov s področja informacijske tehnologije, ki bo pomagal uradom definirati, na kakšni stopnji razvoja so, kaj si želijo doseči in kako bodo to dosegli. Projekt naj bi bil končan pred plenarnim zasedanjem leta 2011. Skupina za informacijsko tehnologijo bo sodelovala v projektu »varovanja uradov«, ki ga je predlagal ameriški urad FINCEN. Projekt bo osredotočen na zadeve s področja varnosti, s katerimi se mora ukvarjati vsak urad. Dokument o varnosti uradov naj bi bil predstavljen na plenarnem zasedanju leta 2011.

Skupina za izobraževanje je v letu 2010 nadaljevala s predavanji, namenjenimi uradom, članom skupine EGMONT ter s sodelovanjem z mednarodnimi organizacijami z namenom povečanja učinkovitosti uradov. Tako je bila na plenarnem zasedanju v Kartageni ustanovljena »skupina za tehnično pomoč in izobraževanje«, ki jo vodi bermudski urad in sicer z namenom načrtovanja, oblikovanja, izvajanja in ocenjevanja izobraževanja namenjenega predvsem uradom.

V sodelovanju s Svetovno banko je skupina EGMONT pričela z regionalnimi seminarji taktične analitike, ki ga je z donacijami omogočila kanadska vlada. Prvi dve delavnici sta bili v jeseni leta 2010 v Maleziji in Mehiki.

Skupina EGMONT vedno bolj sodeluje s FATF, saj je v novembru 2010 v Južni Afriki potekalo prvo skupno srečanje strokovnjakov skupine EGMONT in FATF, na katerem je tekla diskusija o naslednjih projektih: pranju denarja in trgovini z belim blagom, organiziranemu pomorskemu piratstvu, izmenjavi informacij in sodelovanju med sorodnimi uradi preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma ter vplivu finančne krize. Poleg tega pa skupina EGMONT sodeluje s FATF pri reviziji FATF priporočil številka 27, 28 in 40.

6.2 BILATERALNO SODELOVANJE

Za bilateralno sodelovanje v letu 2010 so bili značilni številni stiki med Uradom ter sorodnimi uradi iz drugih držav z namenom izmenjave podatkov v konkretnih zadevah, kot sledi v nadaljevanju.

6.2.1 Mednarodno sodelovanje na podlagi določil ZPPDFT

Leta 2010 je Urad na podlagi 65. člena ZPPDFT poslal 210 zaprosil v 79 zadevah v 46 držav ter na osnovi 66. člena ZPPDFT prejel 120 zaprosil v 91 zadevah iz 31 držav.

V primerjavi z letom 2009, ko je Urad poslal 143 zaprosil sorodnim uradom iz 35 držav v skupno 83 zadevah ter prejel 124 zaprosil iz 34 držav v skupno 103 zadevah, lahko ugotovimo, da se je **število poslanih zaprosil povečalo za 47%, medtem ko je število prejetih zaprosil ostalo skoraj enako (oz. se je zmanjšalo le za 1%)**. V letu 2010 smo (podobno kot v letu 2009) največ podatkov izmenjali s pristojnimi uradi iz Hrvaške, Italije, Srbije, Nemčije in Avstrije.

7 FINANČNO MATERIALNO POSLOVANJE

Višina proračunskih sredstev, dodeljenih Uradu, je za leto 2010 znašala 673.252 EUR. Od tega zneska je bilo za plače, druge osebne dohodke in prispevke delodajalca za socialno varnost namenjeno 584.643 EUR (ali 86,83 %), za izdatke za blago in storitve 78.454 EUR (ali 11,65 %) ter za plačilo članarine mednarodne delovne skupine EGMONT 4.000 EUR (ali 0,59%).

Na predlog Urada se je struktura planiranih sredstev znotraj posameznih postavk do konca leta 2010 nekoliko spremenila, saj so bile med letom opravljene manjše prerazporeditve sredstev. Od celotnega zneska odobrenih sredstev v višini 673.252 EUR je Urad v letu 2010 porabil 666.737 EUR oziroma 99,03 % vseh dodeljenih sredstev.